

PHYSICIANS FOR HUMAN RIGHTS
רופאים אֲדָלָה
לזכויות אדם ולחقوق האזרחים

הוועד הציבורי נגד
צ'ינווייט
בישראל

HAMOKED
מחנות אסירים
מרכז הנדל"ק ע"פ חוק

Adalah The Legal Center for Arab Minority Rights in Israel
مركز المدونة القانونية لحقوق الأقلية العربية في إسرائيل
עזאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

האגודה לזכויות האזרח בישראל
جمعية حقوق المواطن في إسرائيل

31 במרץ, 2020

לנוכח התפרצות נגיף הקורונה (COVID-19) קוראים ארגוני זכויות אדם ישראלים ופלסטינים לשינוי משמעותי במדיניות שב"ס כך שסייע בקידום בריאות והצלת חיי הכלואים.

הארגונים החתומים מביעים דאגה קשה לבריאותם ולחיהם של אסירים ועצורים בישראל. במיוחד אנו קוראים למעורבות פרואקטיבית ופומבית של משרד הבריאות בגיבוש ופרסום אסטרטגיה לעיכוב התפרצות הנגיף בבתי הכלא תוך שמירה על זכויותיהם הבסיסיות של הכלואים. על שירות בתי הסוהר בישראל (שב"ס), ומשרד הבריאות לנהוג בשקיפות מוגברת באשר לתוכניות עכשוויות ועתידיות בהינתן תרחיש סביר של התפרצות המגפה בבתי הכלא.

בשל הצפיפות בבתי הכלא, יש לשים דגש על שחרור המספר המירבי האפשרי של אסירים. אוכלוסיית האסירים העומדת על כ-14,500 איש, פגיעה במיוחד, עם כ-6,000 הסובלים מבעיות בריאות כרוניות ומאות קשישים. זאת בנוסף על העדר אמצעים לשמירה על סטנדרטים גבוהים של היגיינה אישית בתנאי הכלא. תאי הכלא סובלים מאוורור לקוי וצפיפות כשלכל אסיר פחות משלושה מטרים בממוצע.

באופן מיוחד יש לדאוג לשמירת זכויותיהם של כ-4,500 אסירים פלסטינים, בהם קטינים, המוגדרים על ידי שב"ס כאסירים בטחוניים. השעיית ביקורי עורכי דין ובני משפחה, יחד עם האיסור החל עליהם להשתמש בטלפונים מוביל לבידוד המוחלט מהעולם החיצון והופך אותם לפגיעים במיוחד. הם אינם יכולים לפנות באופן יזום לעזרה חיצונית במקרה של חשש רפואי או פגיעה. בנוסף, על רקע חששות להתפרצות הנגיף בגדה המערבית ובעזה, לתקשורת עם עורכי דין ובני משפחה חשיבות רפואית ופסיכולוגית משמעותית. צימצום ביקורי הדין לנושאים פרוצדורליים דחופים בלבד, שוללת מהאסירים אמצעי הגנה מכריע מפני עינויים והתעללות, ומונעת מהם ערוצים להגיש תלונות. אנו מדגישים כי שלילת הגישה לעורכי דין לעצורים בכל נושא שהוא מהווה הפרה של החוק.

על הרשויות לפרסם את תוכניתן לשלב ההכלה של מגפת הקורונה. שב"ס לא פירסם את פרוטוקול המניעה וההכלה של המגפה בבתי הכלא. כמה מהצהרותיו חורגות מהוראות משרד הבריאות, ובמקרים אחרים לא ניתן כלל ליישם הוראות אלה בכלא. כך למשל, ההמלצה לשמור על מרחק של שני מטר בין אנשים אינה ישימה בתנאי הכלא. במקרים אחרים מיושמות הנחיות משרד הבריאות בהקצנה – כך למשל, הנחיית משרד הבריאות לבודד אנשים החוזרים מחו"ל או כאלה שהיו בקרבת חולה קורונה מאומת, הפכה בשב"ס למדיניות אוטומטית בה כל האסירים החדשים מוכנסים לבידוד לתקופה של 14 יום. זאת מבלי שמשרד הבריאות ציין האם מדיניות שכזו הכרחית.

יש להגדיל את הגישה לשירותי בריאות: בתוך בתי כלא מוגבלת הגישה לשירותי בריאות של רופאים כלליים וטכנאי רפואת חירום בלבד. רפואה שניונית מסופקת בשיגרה על ידי ביקור רופאים מומחים בבתי הכלא או הפניית אסירים לבתי חולים. עתה מדווחים אסירים בבתי כלא מסויימים שביקורי רופאים אלה הוגברו באופן משמעותי, זאת בעוד שבמערכת הבריאות האזרחית ממשיות קופות החולים לספק שירותים רפואיים במרפאות ובאמצעות התקשורת האלקטרונית - אלטרנטיבה ששב"ס מצהיר שגם הוא מפעיל, אך כלל לא ברור באילו בתי כלא השירות זמין בפועל.

כדי לקדם ולהגן על בריאות וחיי האסירים, נקטו ארגונים וגופים שונים בצעדים הבאים:

- עתירה לבית המשפט העליון בדרישה לאפשר לאסירים פלסטינים (המוגדרים בטחוניים על ידי שב"ס), בהם קטינים, גישה לטלפונים בבתי הכלא למשך תקופת מגפת הקורונה (המוקד להגנת הפרט) (PCATI, PACD, PHRI, ACRI),

- עתירה לבית המשפט העליון נגד תקנות חירום המונעות מעורכי דין ובני משפחה לבקר אסירים המגודרים בטחוניים בשב"ס, ובדרישה אפשר למשפחות ולעורכי הדין לשוחח עימם בטלפון (עדאלה, אדמר)
 - פנייה משותפת לשר לביטחון פנים, ליועץ המשפטי לממשלה ולראש מחלקת חנינות במשרד המשפטים לצמצום אוכלוסיית האסירים באמצעות שחרור מוקדם ומתן חלופות למעצר, תוך מתן עדיפות לשחרור של קבוצות בסיכון גבוה ובאופן בטוח. (המוקד להגנת הפרט, PHRI, PCATI, ACRI, המוקד לפליטים ומהגרים, מרכז אל מזאן לזכויות אדם)
 - פעולות יישוג מול משרד הבריאות ושב"ס, כולל הגשת עתירה משפטית, המפצרות בהם להוביל מדיניות בריאות בבתי הכלא, כולל פרסום נהלי מניעה להתפרצות המגפה ומתן אפשרות לביקורי רופאים מומחים (רל"א).
 - מכתב לשב"ס ולמשרד הבריאות בדרישה להנגשת מידע וטיפול לאסירים: בין הדרישות, שינוי בתנאים הפיזיים של תאי הכלא באופן שיהלמו את הנחיות משרד הבריאות (למשל, אוורור) ומתן אמצעים וטיפול מיוחדים לקבוצות בסיכון ולאסירים בהסגר. (עדאלה)
 - עתירה משפטית בדרישה לשחרור מהגרי עבודה ומבקשי מקלט (המוקד לפליטים ומהגרים)
 - עתירה משפטית בדרישה לשחרור לביתם של אסירים מעל גיל 60 ואלה הסובלים ממצבים בריאותיים כרוניים / או מצבים בריאותיים רציניים, זאת בהתאם להנחיות משרד הבריאות לאוכלוסייה הכללית (לשכת עורכי הדין)
- במהלך תקופה קריטית זו, מבקשים הארגונים החתומים מטה, שהקהילה הבינלאומית תפעל מול המשרד לביטחון פנים, משרד הבריאות ושב"ס על מנת שינקטו באמצעים ובפעולות הנדרשות לעיל, לרבות שחרור מרבי של אסירים, הבטחת המשך קשר טלפוני עם משפחות ועורכי דין, הבטחת חיסיון מידע וגישה לעורכי דין וקביעת אסטרטגיה לשמירה על בריאותם וחיייהם של האסירים על ידי משרד הבריאות, כולל הבטחת הגישה לרופאים מומחים.

עדאלה - המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
 אדמיר – עמותה לתמיכה באסירים וזכויות אדם
 האגודה לזכויות האזרח
 המוקד להגנת הפרט
 רופאים לזכויות אדם ישראל
 הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל

למידע נוסף אנא צרו קשר עם:

דנה מוס

רכזת סנגור בינלאומי

dana@phr.org.il

טל: 054 575 3426

רופאים לזכויות אדם-ישראל